

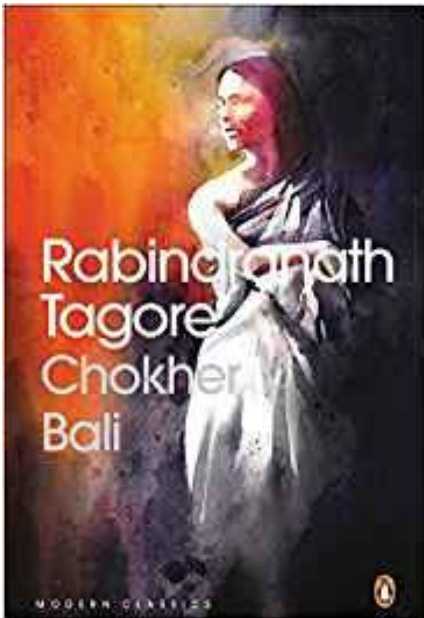
మీరు చదివారా?

- కృష్ణవేణి

(నెలనెలా ఓ పుస్తకం - సమగ్రపరిచయం)

ఛోఖేర్ బాలీ

రబీంద్రనాథ్ టాగోర్ (7 మే 1861- 7 ఆగస్ట్ 1941) దేబేంద్రనాథ్ టాగోర్, శారదా దేవిలకు జన్మించారు. టాగోర్- కవి, సంగీతకారులు, చిత్రకారులు, రచయిత. 'గురుదేవ్' అనే పేరుతో ప్రసిద్ధికెక్కినవారు. డల్హౌసీలో చరిత్ర, సంస్కృతం చదువుకున్నారు. గోల్డెన్ టెంపుల్లో వినిపించే- గురుబాణీ, నానక్ బాణీ ఆయన్ని ప్రభావితం చేసినప్పుడు, సిక్కిస్మీ గురించి ఆరు కవితలు రాశారు.

నోబెల్ బహుమతిని అందుకున్న మొట్టమొదటి ఆసియావాసి టాగోర్. ఆయన సంరచనలలోని 'జనగణ మణి', భారతదేశపు జాతీయగీతం అయితే, 'బంగ్లాదేశ్ అమర్ షోనా' ను బంగ్లాదేశ్ ఎన్నుకుంది. టాగోర్ రచనల్లో, నవలకి అతి తక్కువ గుర్తింపు దొరికినప్పటికీ, సత్యజిత్ రే వంటి మహా కళాకారుల వల్ల అవి సినిమాలుగా మలచబడ్డంతో, వాటి మీద పాఠకులకు ఆసక్తి ఏర్పడింది. వాటిల్లో శ్రేష్ఠమైనవి 'ఛోఖేర్ బాలీ, ఘరె బైరే' అంటారు. ఛోఖేర్ బాలీ, బంగ్లాదేశ్ అనే పత్రికలో 1902 నుంచి 1903 వరకూ సీరియల్ గా వచ్చిన తరువాత, 1903లో పుస్తకంగా పబ్లిష్ అయింది.

★★★

పందొమ్మిదవ శతాబ్దం: కలకత్తా నివాసి అయిన రాజలక్ష్మి ధనికురాలు. వితంతువు. కొడుకు మహేంద్ర (మోహిన్) అంటే ప్రాణం పెట్టేంత ప్రేమ. వారిద్దరితో పాటు మరో వితంతువైన, రాజలక్ష్మి ఆడపడుచు అన్నపూర్ణ కూడా ఉంటుంది. బిహారీ, మోహిన్ కు ఆప్తమిత్రుడూ, ఇంచుమించు కుటుంబ సభ్యుడూ. స్నేహితులిద్దరూ మెడిసిన్ చదువుతుంటారు.

అన్నపూర్ణ మోహిన్ కోసం స్నేహితురాలి కూతురైన బినోదిని సంబంధం తెస్తుంది. మోహిన్- పెళ్ళి కూతుర్ని కానీ ఆమె ఫోటో కానీ చూడకుండానే సంబంధం నిరాకరిస్తాడు, రాజలక్ష్మి సమాజంలో పరువు నిలుపుకోవడం కోసం బిహారీని పెళ్ళి చూపులకు వెళ్ళి రమ్మంటుంది. అతనూ ఒప్పుకోడు.

బినోదిని ఆ కాలపు ఆడపిల్లలా కాక చదువుకున్నది. అందమైనది. కవిత్యం రాస్తుంది, ఇంగ్లీష్ మాట్లాడగలదు. ఆఖరికి, ఆమె వివాహం రాజలక్ష్మి బంధువైన బిపిన్ తో అయినప్పటికీ- తనకి మోహిన్, బిహారీలనుండి ఎదురయిన తిరస్కారాన్ని మరచిపోడు. పెళ్ళయిన కొన్నాళ్ళకే భర్త మరణిస్తాడు.

టీనేజర్ అయిన ఆశాలతతో బిహారీ పెళ్ళిచూపులు ఏర్పాటు చేసినప్పుడు, అతను ఆమెతో ప్రేమలో పడతాడు. మోహిన్ కు కూడా ఆశాయే నచ్చి, ఆఖరికి అతనితోనే ఆమె పెళ్ళి అవుతుంది. యువజంట కలిసి ఎక్కువ కాలం గదిలోనే గడపడం, ఆశాకి ఇంటి పనులు రాకపోవడంతో, తాను నిర్లక్ష్యపెట్టబడ్డానని అనుకున్న రాజ్యలక్ష్మికి కోపం వచ్చి, స్వగ్రామానికి వెళ్తుంది.

అక్కడ ఉన్న బినోదినిని రాజ్యలక్ష్మి తనతో పాటు వెనక్కి తెస్తుంది. బినోదిని రాక ఇంటిని తల్లకిందులు చేస్తుంది. ఆమె నాగరికత, ఇంటిని నడిపే సామర్థ్యం, రాజ్యలక్ష్మికి ఆమె చేసే సేవలూ, బినోదినిని ఇంటికి ఒక అత్యవసరమైన భాగంగా చేస్తాయి. తను గడపవలిసిన సంతోషకరమైన జీవితాన్ని ఆశా గడుపుతుండగా చూసి, బినోదిని ఆమె పట్ల ఈర్ష్య పెంచుకుంటుంది. పిరికిదీ, అభద్రతాభావం ఎక్కువగా ఉన్న ఆశాతో స్నేహం ఏర్పరచుకుంటుంది. ఆశా ఆమెకు 'ఛోఫెర్ బాలీ' (కంట్లో ఇసుక-అస్తమానం కంటిని నలిపేట్టేది) అన్న పేరు పెడుతుంది. బినోదిని ఆమె ద్వారా మోహిన్ కు చేరువయి, అతన్ని ప్రలోభపెడుతుంది. అప్పటికే, 'భార్య తన అభిరుచులని పంచుకోలేకపోయిన చదువు రాని పిల్ల.' అన్న నిర్ణయానికి చేరిన మోహిన్, బినోదినితో సంబంధం కల్పించుకుంటాడు. భార్యని పట్టించుకోకుండా, బినోదినితో కలిసి తిరుగుతాడు. అది నహించలేని ఆశా, పుట్టింటికి వెళ్ళిపోతుంది. అయితే, తను అనుకున్నది సాధించిన బినోదిని- తనకి మోహిన్ అవసరం లేదనీ అతన్ని కావాలనుకోవడం కేవలం తన ప్రతీకారం మాత్రమే అని గుర్తిస్తుంది. ఆ ప్రక్రియలో తను-మహేంద్ర, ఆశా జీవితాలనేకాక ఇతరుల జీవితాలను కూడా ఎంతగా అతలాకుతలం చేసిందో గుర్తిస్తుంది. అయినప్పటికీ, ఆ తరువాత కలిగిన పరిణామాలని ఆపలేకపోతుంది. నిజాయితీ, ఆదర్శాలూ ఉన్న బిహారీతో ప్రేమలో పడి, మోహిన్ కు

చెప్పుంది: 'ఒకానొకప్పుడు ఆశాని ప్రేమించావని అనుకున్నావు. అది తప్పు. ఇప్పుడు నన్ను ప్రేమిస్తున్నానని భ్రమ పడుతున్నావు. అదీ తప్పే. నిజానికి నిన్ను నీవే ప్రేమించుకుంటావు.'

ఆశా జీవితంలో సమస్యలు లేవనెత్తినది బినోదినీయే అని గతంలో అనుకున్న బిహారీ, తనకి తెలియకుండానే బినోదినీ పట్ల ఆకర్షితుడవుతాడు. కానీ, అప్పటికే ఆలశ్యం అయిపోతుంది. తను ఎంచుకున్న తప్పుదారులవల్ల బిహారీని పెళ్ళి చేసుకోవడం అసంభవం అని బినోదిని గుర్తిస్తుంది. బిహారీ ఊరు వదులుతాడు. కోల్పోయిన తన ఆత్మగౌరవాన్ని తిరిగి పొందే ప్రయత్నంలో, మహేంద్రతో పాటు బిహారీని వెతకడానికి బినోదిని కూడా ఊళ్ళు తిరుగుతుంది. రాజ్యలక్ష్మి జబ్బుతో మంచం మీద పడి ఉన్నప్పుడు వారి కుటుంబం తిరిగి కలుసుకుంటుంది. బినోదిని వారికి దూరం తొలుగుతుంది.

★★★

సూక్ష్మమైన వివరాలున్న నవల, నిజజీవితంలో కనిపించే పాత్రలను తలపిస్తూ సహజంగా అనిపిస్తుంది. ముద్రణ తరువాత, తను బిహారీని బినోదినిని కలపకపోయినందువల్ల తను, 'రచనని అలా అంతం చేయకుండా ఉంటే భాగుండేదేమో' అన్న నిరుత్సాహాన్ని టాగూర్ వెల్లడించారు.

బ్రిటిష్ రాజ్ బెంగాల్ గురించిన యీ నవల్లో - స్త్రీల చదువు, బాల్య వివాహాల గురించిన ప్రసక్తి ఉంటుంది. పుస్తకం-ఆనాటి కట్టుబాట్లని ధిక్కరించడం వల్ల, ఆధునిక రచనగానే గుర్తించబడింది. బినోదిని పాత్ర ద్వారా సామాజిక నిబంధనలను ప్రశ్నిస్తూ, వితంతువులను తమ హక్కుల నుండి దూరం చేసే సామాజిక నిషేధాలనూ, నియమాలనూ నిలదీస్తారు టాగూర్. నవల- ప్రేమ, స్నేహం, అహం, మోసం గురించినది. ప్రధాన పాత్రయిన బినోదిని మానసిక స్థితిని లోతుగా విశ్లేషించిన టాగూర్, ఏ పాత్రనీ పరిపూర్ణమైనదిగా చూపరు. అలాగని, ఒకే పాత్రకి అన్ని లోపాలూ కూడా ఆపాదించరు.

క్రిష్ణ క్రిష్ణానీ దీన్ని ఇంగ్లీషోకి 'బినోదిని' అన్న పేరుతో 1959లో, అనువదించారు. యీ అనువాదం సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారం గెలుచుకుంది. ఆ తరువాత పుస్తకం అనేకమైన భారతీయ భాషల్లోకి, కొన్ని విదేశీ భాషల్లోకి కూడా అనువదించబడింది. నవల మీద ఆధారపడిన బెంగాలీ సినిమా, 'నేషనల్ ఫిల్మ్ అవార్డ్ ఫర్ ద బెస్ట్ ఫీచర్ ఫిల్మ్' గెలుచుకుంది.

COMMENTS